

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. vasario 28 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2011/92/ES – 4 straipsnio 2 ir 3 dalys ir I–III priedai – Poveikio aplinkai vertinimas – Leidimas vykdyti darbus elektros energijos gamybos iš biudujų įrenginyje, iš anksto neįvertinus būtinybės atlikti poveikio aplinkai vertinimą – Panaikinimas – Leidimo sureguliuavimas *a posteriori*, remiantis naujomis nacionalinės teisės nuostatomis, iš anksto neįvertinus būtinybės atlikti poveikio aplinkai vertinimą“

Byloje C-117/17

dėl *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas, Italija) 2017 m. sausio 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. kovo 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Comune di Castelbellino

prieš

Regione Marche,

Ministero per i beni e le attività culturali,

Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,

Regione Marche Servizio Infrastrutture Trasporti Energia – P. F. Rete Elettrica Regionale,

Provincia di Ancona,

dalyvaujant

Società Agricola 4 C S.S.,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. G. Fernlund, teisėjai J.-C. Bonichot (pranešėjas) ir S. Rodin,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Comune di Castebellino*, atstovaujamos advokato A. Lucchetti,
- *Regione Marche*, atstovaujamo advokato P. De Bellis,
- *Società Agricola 4 C S.S.*, atstovaujamos advokato M. Misiti,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir C. Zadra,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima ši

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/EB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Comune di Castebellino* (Kastelbelino komuna, Italija) ginčą su *Regione Marche* (Markės regionas, Italija), *Ministero per i beni e le attività culturali* (Kultūros vertybių ir veiklos ministerija, Italija), *Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare* (Aplinkos, sausumos ir jūros reikalų ministerija, Italija), *Regione Marche Servizio Infrastrutture Trasporti Energia – P.F. Rete Elettrica Regionale* (Markės regiono Infrastruktūros, transporto ir energijos tarnyba – Regiono elektros tinklų sektorius, Italija) ir *Provincia di Ancona* (Ankonos provincija, Italija) dėl sprendimo, kuriuo Markės regionas nusprendė, kad nereikia vertinti būtinybės atlikti poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV) dėl *Società Agricola 4 C S.S.* (toliau – 4 C) projekto, kuriuo siekiama padidinti elektros energijos gamybos iš biodeginių įrenginio galią.

Teisinis pagrindas

- 3 Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.“
- 4 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse patikslinta:

„2. Remdamosi 2 straipsnio 4 dalimi, valstybės narės nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius. Valstybės narės tai nusprendžia:

 - a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį;
 - arba
 - b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamosi valstybės narės nustatytais ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.“

- 5 Minėtos direktyvos I priedo „4 straipsnio 1 dalyje nurodyti projektai“ 2 dalies a punkte numatyta, kad šie projektai yra „300 [megavatų (MW)] arba didesnio šiluminio pajėgumo šiluminės elektrinės bei kiti deginimo įrengimai [įrenginiai]“.
- 6 Tos pačios direktyvos II priedo „4 straipsnio 2 dalyje nurodyti projektai“ 3 dalies a punkte numatyta, kad tarp šių projektų yra „pramoniniai įrengimai [įrenginiai], skirti elektros energijos, garo ir karšto vandens gamybai (jei projektai neįtraukti į I priedą)“.
- 7 Direktyvos 2011/92 III priedas „4 straipsnio 3 dalyje nurodyti atrankos kriterijai“ suformuluotas taip:

„1. Projekto charakteristikos

Ypatingas dėmesys turi būti atkreipiamas į šias projekto charakteristikas:

- a) projekto dydį;
- b) sąveiką su kitais projektais;
- c) gamtinių išteklių naudojimą,
- d) atliekų susidarymą,
- e) taršą ir trukdžius;
- f) avarių tikimybę, atsižvelgiant į naudojamas technologijas ir medžiagas.

2. Projekto vieta

„Geografinės srities, kuriai projektas gali daryti poveikį, jautrumas aplinkosaugos požiūriu turi būti svarstomas būtinai atsižvelgiant į:

- a) esamą žemėnaudos pobūdį;
- b) santykinę vietovės gamtinių išteklių kiekį, kokybę ir regeneracinį pajėgumą,
- c) natūralios aplinkos buferinį pajėgumą, atkreipiant ypatingą dėmesį į šias teritorijų rūšis:
 - i) pelkes;
 - ii) pakrančių zonas;
 - iii) kalnus ir miškus;
 - iv) gamtinius parkus ir draustinius;
 - v) teritorijas, kurioms valstybės narės teisės aktai suteikia saugomų teritorijų statusą, ypač saugomas teritorijas, kurioms tokį statusą valstybės narės suteikė pagal 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos [(OL L 2010, 20, p. 7)] ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos [(OL L 1992, 206, p. 7)] nuostatas;
 - vi) teritorijas, kuriose jau viršijami Sąjungos nustatyti aplinkos kokybės standartai;
 - vii) tankiai apgyvendintas teritorijas;
 - viii) kraštovaizdį, turintį istorinės, kultūrinės ar archeologinės svarbos.

3. Galimo poveikio apibūdinimas

Galimas reikšmingas projekto poveikis turi būti svarstomas pagal kriterijus, išvardytus 1 ir 2 punktuose, ypač atkreipiant dėmesį į:

- a) poveikio mastą (geografinę sritį ir populiacijos, kuriai gali būti daromas poveikis, dydį);
- b) galimą tarpvalstybinį poveikio pobūdį;
- c) poveikio dydį ir kompleksiskumą;
- d) poveikio tikimybę;
- e) poveikio trukmę, dažnumą ir grįžtamumą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 4 C eksploatuoja Markės regiono Kastelbelino komunos teritorijoje esantį elektros energijos gamybos iš biudujų įrenginį (toliau –nagrinėjamas įrenginys); leidimą jį eksploatuoti ta komuna išdavė, remdamasi kraštovaizdžio apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.
- 9 2012 m. birželio 20 d. sprendimu Markės regionas suteikė 4 C leidimą vykdyti darbus, būtinus nagrinėjamo įrenginio 249 kilovatų (kW) galiai padidinti iki 999 kW.
- 10 Pagal 2012 m. kovo 26 d. *legge Regione Marche n. 3* (Markės regiono įstatymas Nr. 3, toliau – Įstatymas Nr. 3/2012) šis leidimas suteiktas neatlikus projekto PAV ir net iš anksto neįvertinus tokio vertinimo būtinybės, nes nominali nagrinėjamo įrenginio galia nesiekė tame įstatyme numatytos 1 MW ribos.
- 11 Kastelbelino komuna kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas, Italija), prašydama tą leidimą panaikinti; ji rėmėsi Direktyvos 2011/92 pažeidimu.
- 12 2013 m. vasario 22 d. šis teismas atmetė Kastelbelino komunos prašymą taikyti laikinąsias priemones – sustabdyti ginčijamo leidimo galiojimą.
- 13 2013 m. gegužės 22 d. sprendimu Nr. 93/2013 *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) pripažino įstatymą Nr. 3/2012 iš dalies prieštaraujančiu Konstitucijai, motyvuodamas tuo, kad jis nesuderinamas su Sąjungos teise: šiame įstatyme nėra įpareigojimo identifikuojant projektus, kuriems pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 3 dalį reikia taikyti PAV, atsižvelgti į visus šios direktyvos III priede nustatytus kriterijus.
- 14 2015 m. balandžio 16 d. 4 C pateikė Markės regionui prašymą, kad būtų užtikrinta nagrinėjamo įrenginio atitiktis Direktyvoje 2011/92 numatytiems reikalavimams.
- 15 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, paskelbus 2013 m. gegužės 22 d. *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas) sprendimą Nr. 93/2013, buvo panaikintos Įstatymo Nr. 3/2012 nuostatos, pagal kurias anksčiau regionai galėjo nustatyti skirtingas PAV netaikymo ribas ir kuriomis remdamosi regiono valdžios institucijos priėmė 2012 m. birželio 20 d. sprendimą. Priimtose naujos nuostatos; jose tik nacionaliniu lygmeniu apibrėžtos sąlygos, kuriomis regiono reikšmės projektai atleidžiami nuo PAV. Tokio tipo įrenginiams, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nustatyta PAV taikymo riba padidinta iki 50 MW vietoj 1 MW; tam tikromis sąlygomis ją galima sumažinti 50 %.

- 16 Būtent tokiomis sąlygomis, remdamasis šiomis naujomis teisės nuostatomis, 2015 m. birželio 3 d. sprendimu Markės regionas nusprendė, kad nagrinėjamam įrenginiui netaikomas išankstinio PAV būtinybės vertinimo reikalavimas, ir „patvirtino“ pirmiau suteiktą 2012 m. birželio 20 d. leidimą.
- 17 Tačiau 2015 m. birželio 19 d. sprendimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas) panaikino 2012 m. birželio 20 d. Markės regiono suteiktą leidimą, motyvuodamas tuo, kad nuostatos, kuriomis remiantis jis suteiktas, vėliau pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai.
- 18 Dėl to sprendimo 4 C pateikė skundą *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija).
- 19 Kastelbelino komuna kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, prašydama panaikinti 2015 m. birželio 3 d. Markės regiono sprendimą.
- 20 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markės regiono administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „ 1. Ar pagal [Sąjungos teisę] (konkrečiai pagal tą [Direktyvos 2011/92] redakciją, kuri galiojo priimant [pagrindinėje byloje ginčijamas] priemones) iš principo yra draudžiama teisės normomis nustatyta tvarka arba nacionalinė administracinė praktika, kuria leidžiama vertinti būtinybę atlikti PAV arba nuspręsti atlikti PAV dėl projektų, susijusių su įrenginiais, kurie atliekant patikrinimą jau pastatyti, ar vis dėlto pagal [Sąjungos teisę] leidžiama atsižvelgti į ypatingas aplinkybes, kuriomis pateisinamas nukrypimas nuo bendrojo principo, pagal kurį PAV yra tik išankstinis vertinimas?
2. Konkrečiau tariant, ar toks nukrypimas būtų pateisinamas tuo atveju, kai pagal naują tvarką nuo PAV atleidžiamas tam tikras projektas, dėl kurio reikėjo [įvertinti būtinybę atlikti PAV], remiantis nacionalinio teismo sprendimu, kuriame pirmiau galiojusi teisės norma, kurioje numatyta išimtis, paskelbta neatitinkančia Konstitucijos [arba] netaikoma?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 21 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pagrindinė byla susijusi su esamo elektros energijos gamybos iš biudujų įrenginio galios padidinimo projektu, dėl kurio regiono valdžios institucijos nusprendė, kad išankstinis PAV būtinybės vertinimas nereikalingas, remdamosi regiono valdžios institucijos teisės nuostatomis, kurios vėliau pripažintos pažeidžiančiomis Konstituciją, motyvuojant tuo, kad jose nereikalaujama identifikuojant projektus, kuriems taikomas PAV pagal šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalį, atsižvelgti į visus Direktyvos 2011/92 III priede numatytus reikšmingus kriterijus.
- 22 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad gavusios šio sprendimo 14 punkte minėtą 2015 m. balandžio 16 d. 4 C prašymą persvarstyti, ar būtina atlikti PAV, kai nagrinėjami darbai jau įvykdyti, remdamosi naujomis teisės nuostatomis kompetentingos regiono valdžios institucijos nusprendė, kad tokio vertinimo nereikia.
- 23 Taigi savo dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar tokiu atveju, kai laikantis nacionalinių nuostatų elektros energijos gamybos įrenginio galios padidinimo projektas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nebuvo pateiktas, kad būtų iš anksto įvertinta būtinybė atlikti PAV, o vėliau pripažinta, kad tos nuostatos šiuo klausimu yra nesuderinamos su Direktyva 2011/92, pagal Sąjungos teisę kompetentingoms valdžios institucijoms draudžiama po to, kai projektas jau įgyvendintas, iš naujo vykdyti šio įrenginio vertinimo procedūrą, kad patikrintų jo atitikti šios direktyvos reikalavimams ir

galbūt nuspręstų, jog reikia atlikti jo PAV. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat teiraujasi, ar remdamosi sprendimo priėmimo metu galiojančiomis nacionalinės teisės taisyklėmis šios valdžios institucijos gali nuspręsti, kad toks PAV yra neprivalomas.

- 24 Reikia priminti, jog Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 1 dalyje reikalaujama tokių projektų, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnį, siejamą su jos I arba II priedu, vertinimą atlikti prieš suteikiant leidimą (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 42 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Comune di Corridonia ir kt.*, C-196/16, EU:C:2017:589, 32 punktą).
- 25 Teisingumo Teismas jau nusprendė, jog tokio vertinimo išankstinį pobūdį pateisina būtinybė, kad priimdama sprendimą kompetentinga valdžios institucija kuo anksčiau atsižvelgtų į visų techninių planavimo ir sprendimų priėmimo procesų poveikį aplinkai, kad galėtų nuo pradžių išvengti taršos ar trikdžių, o ne vėliau kovoti su jų padariniais (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 3 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-215/06, EU:C:2008:380, 58 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Comune di Corridonia ir kt.*, C-196/16, EU:C:2017:589, 33 punktą).
- 26 Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 1 dalyje patikslinama, kad, remiantis šios direktyvos 2 straipsnio 4 dalimi, I priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal jos 5–10 straipsnius.
- 27 Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės narės nusprendžia, ar reikalingas jos II priede išvardytų projektų PAV, išnagrinėjusios kiekvieną atvejį arba atsižvelgdamos į savo pačių nustatytas ribas ar kriterijus.
- 28 Direktyvos 4 straipsnio 3 dalyje priduriama, kad, kai pagal to paties straipsnio 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamosi valstybės narės nustatytais ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus šios direktyvos III priede.
- 29 Tačiau Direktyvoje 2011/92 nepatikslinta, kokie turi būti šių nuostatų pažeidimo teisiniai padariniai.
- 30 Vis dėlto svarbu priminti, kad 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Comune di Corridonia ir kt.* 43 punkte (C-196/16, EU:C:2017:589) Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad tuo atveju, kai neatliktas pagal Sąjungos teisę reikalaujamas PAV, valstybės narės turi pašalinti neteisėtas šio neatlikimo pasekmes ir kad pagal Sąjungos teisę nedraudžiama ištaisyti padėties atliekant šį vertinimą po to, kai atitinkamas įrenginys jau pastatytas ir pradėtas eksploatuoti, jeigu laikomasi dviejų sąlygų: pirma, šį sureguliuojimą leidžiančios nacionalinės taisyklės turi nesudaryti galimybės suinteresuotiesiems asmenims apeiti Sąjungos teisės taisyklių ar jų nesilaikyti ir, antra, ištaisant padėtį atliktu vertinimu turi būti atsižvelgta ne tik į būsimą šio įrenginio poveikį aplinkai, bet ir į tą poveikį, kuris jau atsirado nuo jo užbaigimo.
- 31 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Comune di Corridonia ir kt.* (C-196/16, EU:C:2017:589) 42 punkte Teisingumo Teismas taip pat nurodė, jog aplinkybės, kad atitinkamos bendrovės, nagrinėtos byloje, dėl kurios priimtas minėtas sprendimas, ėmėsi būtinų veiksmų prireikus atlikti PAV, kad kompetentingų institucijų sprendimas atmesti tuos prašymus buvo grindžiamas nacionalinėmis nuostatomis, kurios tik vėliau pripažintos prieštaraujančiomis Sąjungos teisei, ir kad įrenginių, nagrinėtų byloje, dėl kurios priimtas tas pats sprendimas, veikla buvo sustabdyta, rodo, kad tos bylos atveju atliktas sureguliuojimas nebuvo leidžiamas pagal nacionalinę teisę panašiomis sąlygomis, kaip nagrinėtos byloje, kurioje priimtas 2008 m. liepos 3 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-215/06, EU:C:2008:380, 61 punktas), ir jais nesiekta apeiti Sąjungos teisės normų.
- 32 Vadinas, pagal Sąjungos teisę nedraudžiama, kad, laikydamosi šių sąlygų, tuo atveju, kai remiantis su Direktyva 2011/92 nesuderinamomis nuostatomis neatliktas išankstinis projekto PAV būtinybės vertinimas, kompetentingos valdžios institucijos net ir po projekto įgyvendinimo jį įvertintų, kad nustatytų, ar būtina atlikti jo PAV, prireikus remdamosi naujais nacionalinės teisės aktais, jei jie suderinami su šia direktyva.

- 33 Šiomis aplinkybėmis turinčios priimti sprendimą nacionalinės valdžios institucijos taip pat turi atsižvelgti į poveikį aplinkai, kurį įrenginys sukėlė nuo tada, kai darbai buvo baigti, ir nedraudžiama, kad jos po šio tyrimo vėl nuspręstų, jog PAV neprivalomas.
- 34 Nors būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar tokios sąlygos buvo pagrindinėje byloje, atsižvelgdamas į nacionalinės teisės nuostatų turinį ir savo turimus duomenis, vis dėlto Teisingumo Teismas mano, kad naudinga jam pateikti šias nuorodas.
- 35 Pirma, reikia konstatuoti, kad elektros energijos gamybos iš biodujų įrenginio, kurio nominali galia neviršija 1 MW, projektui taikomas ne Direktyvos 2011/92 I priedo 2 punkto a papunktis, kuriame numatytos 300 MW arba didesnio šiluminio pajėgumo šiluminės elektrinės bei kiti deginimo įrenginiai, o šios direktyvos II priedo 3 punkto a papunktis, kuriame nurodomi pramoniniai įrenginiai, skirti elektros energijos gamybai, neįtraukti į jos I priedą.
- 36 Taigi įrenginio galios padidinimo darbai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, yra projektas, dėl kurio valstybės narės turi nustatyti, ar reikia atlikti jo PAV pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 ir 3 dalis.
- 37 Toliau iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad kai valstybės narės nusprendžia pagal Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalį nustatyti ribas arba kriterijus, jų diskreciją riboja šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga prieš suteikiant leidimą reikalauti projektų, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, poveikio vertinimo (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-66/06, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:637, 61 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 38 Pagal direktyvos 4 straipsnio 3 dalį nustatydamos ribas ir kriterijus valstybės narės privalo atsižvelgti į reikšmingus atrankos kriterijus, išvardytus jos III priede (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-66/06, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:637, 62 punktą).
- 39 Be to, valstybė narė, kuri šias ribas arba kriterijus nustatytų tokius, kad praktiškai visiems tam tikros rūšies projektams vertinimas nebūtų taikomas, viršytų savo diskrecijos ribas, nebent visus projektus, dėl kurių tokia pareiga netaikoma, būtų galima bendrai įvertinus laikyti negalintiais reikšmingai paveikti aplinkos (šiuo klausimu žr. 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-66/06, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:637, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Vadinas, vien aplinkybės, kad nacionalinėmis nuostatomis, kaip antai tos, kuriomis remdamasis Markės regionas priėmė 2015 m. birželio 3 d. sprendimą, padidinta riba, nuo kurios reikia atlikti PAV, neužtenka, kad būtų pripažinta, jog šios nuostatos neatitinka Direktyvos 2011/92.
- 41 Neatitiktis Sąjungos teisei taip pat negalima konstatuoti, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyta aplinkybe, kad, jei tos nuostatos nebūtų buvusios priimtoms, paskelbus 2013 m. gegužės 22 d. *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas) sprendimą Nr. 93/2013 būtų reikėję atlikti išankstinį pagrindinėje byloje nagrinėjamo projekto PAV būtinybės vertinimą.
- 42 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad tokiu atveju, kai laikantis nacionalinių nuostatų elektros energijos gamybos įrenginio galios padidinimo projektas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nebuvo pateiktas, kad būtų iš anksto įvertinta būtinybė atlikti PAV, o vėliau pripažinta, kad tos nuostatos šiuo klausimu yra nesuderinamos su Direktyva 2011/92, pagal Sąjungos teisę reikalaujama, kad valstybės narės pašalintų neteisėtas to pažeidimo pasekmes, ir kompetentingoms valdžios institucijoms nedraudžiama po to, kai projektas jau įgyvendintas, iš naujo vykdyti šio įrenginio vertinimo procedūros, kad patikrintų jo atitiktį šios direktyvos reikalavimams ir galbūt nuspręstų, jog reikia atlikti jo PAV, su sąlyga, kad nacionalinės taisyklės, pagal kurias toks sureguliuojamas galimas, nesudarytų galimybės suinteresuotiesiems asmenims apeiti Sąjungos teisės taisykles arba išsisukti nuo jų taikymo. Taip pat reikia atsižvelgti į įgyvendinus projektą padarytą

poveikį aplinkai. Remdamosi sprendimo priėmimo metu galiojančiomis nacionalinėmis nuostatomis šios valdžios institucijos gali nuspręsti, kad toks PAV neprivalomas, jei tos nuostatos atitinka šią direktyvą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

Tokiu atveju, kai laikantis nacionalinių nuostatų elektros energijos gamybos įrenginio galios padidinimo projektas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nebuvo pateiktas, kad būtų iš anksto įvertinta būtinybė atlikti poveikio aplinkai vertinimą, o vėliau pripažinta, kad tos nuostatos šiuo klausimu yra nesuderinamos su 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/EB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, pagal Sąjungos teisę reikalaujama, kad valstybės narės pašalintų neteisėtas to pažeidimo pasekmes, ir kompetentingoms valdžios institucijoms nedraudžiama po to, kai projektas jau įgyvendintas, iš naujo vykdyti šio įrenginio vertinimo procedūros, kad patikrintų jo atitiktį šios direktyvos reikalavimams ir galbūt nuspręstų, jog reikia atlikti jo poveikio aplinkai vertinimą, su sąlyga, kad nacionalinės taisyklės, pagal kurias toks sureguliuavimas galimas, nesudarytų galimybės suinteresuotiesiems asmenims apeiti Sąjungos teisės taisykles arba išsisukti nuo jų taikymo. Taip pat reikia atsižvelgti į įgyvendinus projektą padarytą poveikį aplinkai. Remdamosi sprendimo priėmimo metu galiojančiomis nacionalinėmis nuostatomis šios valdžios institucijos gali nuspręsti, kad toks PAV neprivalomas, jei tos nuostatos atitinka šią direktyvą.

Parašai.